

KENT İMGESİ BAĞLAMINDA ŞİVLİLİK GELENEĞİ*

Şivlilik Tradition in The Context of Urban Image

Dr. Öğr. Üyesi Halil BUNSUZ**

ÖZ

İnsanoğlu, bireysel bir varlık olarak dünyaya gelse de dil, din, ırk, coğrafya, kültür, gelenek, görenek gibi çeşitli değerlerle toplumsal bir varlığa dönüşür. Bu değerler arasında gelenek, geçmişten aldığı güçle insanları bir arada tutar, ortak duygularla geleceğe hazırlar, birlikte yaşamının kurallarını düzenler, kolaylaştırır ve uygular. Türk toplumu geçmişten günümüze tarihi derinliği, kültürel zenginliği ve konargöçer yapısıyla ulusal ve yerel ölçekte birbirinden farklı geleneklere sahip olmuştur. Bu anlamda sadece Konya kent merkezinde yaşatılan şivlilik geleneği birçok yönüyle dikkat çekmektedir. Kırdan kente taşınan veya uyarlanan bir gelenek olmayan şivlilik, başlangıcından beri sadece Konya kent merkezinde icra edilmektedir. Şivlilik, başrollerinde çocukların olduğu ancak toplumun her kesiminden ve her yaş grubundan kişilerin doğrudan veya dolaylı olarak katıldığı bir gelenektir. Geleneğin uygulamaları, İslam dininde kutsal kabul edilen ve üç aylar (Recep, Şaban, Ramazan) olarak adlandırılan zaman dilimindeki ilk kandil olan Regaib Kandili’nden önceki akşam başlar ve kandilin gündüzünde son bulur. Akşam başlayan kutlamalarda çocuklar, şehrin sokaklarında ateş yakarak üzerinden atlar, dilek fenerleri uçurur ve çeşitli oyunlar oynar. Kandil gününün sabahında ise günün ilk ışıklarıyla birlikte çocuklar, kapı kapı gezerek “şivlilik” adı verilen çeşitli yiyecek ve içecekleri büyük bir coşkuyla toplamaya başlar. Geleneklerin zayıflama, unutulma veya tüketim nesnesine dönüşme tehlikelerinin gündemde olduğu bir dönemde yerel bir gelenek olan şivliliğin önemi artmaktadır. Son yıllarda yerel yönetimlerin aktif ve kolektif bir şekilde rol almasıyla geleneğin bilinirliği artmış, kentte kutlanma süresi uzatılmış ve gelenek kent merkezinin haricindeki diğer ilçelerde de kutlanmaya başlanmıştır. Ayrıca yerel yönetimler, önce “Şivlilik ve Fener Alayı” kutlamaları, sonra “Şivlilik Çocuk Festivali”, son olarak ise “Şivlilik Çocuk Bayramı” adı altında birtakım etkinlikler düzenlemiş, yerel bir geleneği kent merkezinin dışında da bilinen ve kutlanan bir gelenek hâline dönüştürmüşlerdir. Bu çalışmada, şivlilik geleneği hakkında genel hatlarıyla bilgi verildikten sonra geleneğin tarihsel süreçte geçirdiği değişim ve gelişim detaylıca ele alınmıştır. Ardından çalışmanın kaleme alınmış amacını oluşturan yerel yönetimlerin yaptıkları çalışmalarla geleneğin yerelden ulusala yayılma ihtimali ve etkinliklerin geleneğe etkileri tartışılmıştır. Daha sonra yerel yönetimlerin gelenekle ilgili yaptıkları etkinlikler “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi”nin koruma ve yaşatma yaklaşımları kapsamında incelenmiştir. Sonuç olarak sadece Konya kent merkezinde bilinen şivlilik geleneğinin yerel yönetimlerin çalışmaları ve medyanın ilgisi ile bilinirliğinin arttığına, kent merkezinin dışında da kutlanmaya başlandığına, popülerleştiğine, önemli bir kent imgesi olarak ulusal hâle gelme sürecine girdiğine ve küreselleşebileceğine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Kent folkloru, gelenekler, geleneksel kutlamalar, şivlilik geleneği, kent imgesi.

ABSTRACT

Although humans come into the world as individual person, they transform into social entities through various values such as language, religion, race, geography, culture, tradition, and custom. Among these values, traditions which are fueled by the strength derived from the past, bind people together, prepare them for the future with shared emotions, and establish, facilitate, and enforce the rules of living together. Turkish society has had different traditions on a national and local scale from past to present, with its historical depth, cultural richness and nomadic structure. In this regard, the Şivlilik tradition, which is kept alive only in the city center of Konya, attracts attention. Şivlilik, a tradition that has neither been transferred from countryside to city center nor adapted, has been practiced solely in the city center of Konya since its inception. Şivlilik is a tradition which children play the leading role, but people from all segments of society and all age groups participate directly or indirectly. The celebrations of this tradition commence on the evening preceding the first holy night, known as Regaib Kandil, within the period recognized in Islamic faith as the three months (Recep, Şaban, Ramazan), and conclude during the daylight hours of the holy night. During the evening celebrations, children light fires in the city streets, jump over them, release wish lanterns, and play in various games. On the morning of the Kandil day, with the first light of the day, children start to collect various foods and drinks called şivlilik by going door to door. At a time when the dangers of traditions weakening, being forgotten, or straying from their essence are

* Geliş tarihi: 19 Kasım 2023- Kabul tarihi: 12 Ağustos 2025

Bunsuz, Halil. “Kent İmgesi Bağlamında Şivlilik Geleneği”, *Milli Folklor* 147 (Güz 2025): 53-66

** Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Karaman/Türkiye, halilbunsuz@kmu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-9291-9214.

prevalent, the Şivlilik tradition is naturally evolving and developing while preserving its fundamental dynamics, being vividly sustained throughout the city. Moreover, in recent years, with the active and collective role of local governments, the awareness of the tradition has increased, the period of celebration in the city has been extended, and the tradition has begun to be celebrated in other districts outside the city center. Additionally, local authorities have organized events initially labeled as "Şivlilik and Lantern Parade," followed by the "Şivlilik Children's Festival," and lastly, under the name "Şivlilik Children's Day," asserting the intention to transform a local tradition into a national children's celebration. In this study, firstly, general information about the Şivlilik tradition is given, and then the change and development of the tradition in the historical process is discussed. Then, the possibility of the tradition spreading from local to national level through the work of local governments, which is the purpose of the study, and the effects of the activities on the tradition were discussed. Later, the activities of local governments related to tradition were examined within the scope of the protection and survival approaches of the "UNESCO Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage". As a result, it was concluded that the tradition of Şivlilik, known only in the city center of Konya, has become more known with the efforts of local governments and the interest of the media, has started to be celebrated outside the city center, became popular and has entered the process of becoming national as an important city image and may become global.

Keywords

Urban folklore, traditions, traditional celebrations, şivlilik tradition, urban image.

Giriş

Kent folkloru kapsamında ele alınan şivlilik geleneği birçok yönüyle farklı bir gelenektir. Her gelenek gibi şivlilik geleneği de zamanın gereklerine göre kendini güncellemiş, gelişimini ve değişimini sürdürerek günümüze kadar ulaşmıştır. Ancak son yıllarda yerel yönetimlerin geleneği farklı etkinliklerle sahiplenmeleri, Konya kent merkezinin dışında da bilinir/tanınırlar duruma getirmeleri, geleneğin kutlanma süresini uzatmaları, içeriğini çeşitlendirerek zenginleştirmeleri ve yerel bir geleneği “Şivlilik Çocuk Bayramı” adıyla kutlamaları dikkat çekmektedir.

Şivlilik, sadece Konya kent merkezinde uzun yıllardır sürdürülen/yaşatılan sosyal yönü güçlü olan inanç temelli bir gelenektir. Geleneğin başrollerinde çocuklar bulunsun da toplumun her kesiminden ve her yaş grubundan bireyler bu geleneğe doğrudan veya dolaylı olarak katılım sağlar. Şivlilik, İslami literatürde üç aylar diye adlandırılan Recep, Şaban ve Ramazan aylarından Recep ayının ilk perşembe günü icra edilir. Bugün, aynı zamanda Regaip Kandili’dir. Ancak gelenek kandinin bir gün öncesi (çarşamba) akşamından başlar ve kandil günü (perşembe) öğle saatlerine kadar sürer. Bu bağlamda geleneği üç aşamada değerlendirmek mümkündür.

1. Aşama: Bu aşama hazırlık aşamasıdır. Şivlilik günü yaklaştığında kentte yaşayan insanlar şivlilik günü için bazı hazırlıklar yapar. Yerel yönetimler şivlilik gününün yaklaştığını reklam panolarına asılan kutlama ve etkinlik duyuruları ile haber verir. Şivliliğin yaklaştığı halk arasında konuşulmaya başlar. Kent esnafı şivlilik gününde çocuklara dağıtılacak yiyecek, oyuncak ve kişisel eşyalar için tezgâhlarını bahsedilen ürünler ile süsler. Kentte yaşayanlar ise perşembe sabahı erkenden kapılarını çalarak hediye isteyecek çocukları sevindirmek için bu ürünlerden satın alır. Esnafta ve halkta görülen bu hazırlık, yaklaşık bir hafta öncesinden başlayarak şivlilik gününe kadar sürer.

2. Aşama: Bu aşama şivlilikten bir gün önce olan çarşamba akşamı yapılan etkinlikleri kapsar. Çarşamba günü, akşam namazından sonra çocuklar, sokaklarda şivlilik gününün geldiğini âdeta haber edercesine bazı etkinlikler gerçekleştirir. Bu gece fener alayları oluşturulur, gökyüzüne dilek fenerleri uçurulur ve ateş yakılarak üzerinden atlanır. Şehrin neredeyse her noktasını bir eğlence mekânına dönüştür. Kentte bir şenlik havası eser. Çocukların yanında yetişkinler de pratiklere katılır. Çocuklar ile birlikte eğlenirler.

3. Aşama: Geleneğin en heyecanlı kısmı üçüncü aşamadır. Eğer, şivlilik günü eğitim-öğretimin devam ettiği bir güne denk gelirse o gün okullara neredeyse hiçbir öğrenci

gitmez. Bugün âdeta adı konulmamış resmî olmayan bir tatil gibidir. Bu aşamada geleneğin başaktörü olan çocuklar sabahın ilk ışıklarıyla birlikte kapı kapı gezerek “şivlilik” adı verilen hediyelerini (yiyecek, içecek, oyuncak veya kişisel eşya) hane sahiplerinden “şivliliik şivliliik, şivliliğiniz kutlu olsun veya kandiliniz mübarek olsun” diyerek isterler. Sokakların cıvıl cıvıl çocuk sesleriyle yankılandığı bu aşama öğle saatlerinde biter.

Genel hatlarıyla yukarıda anlatılan şivlilik geleneği ile ilgili günümüze kadar bazı çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalarda şivliliğin ne olduğu, nasıl ve ne zaman kutlandığı (Baykara 2000: 880; Demirelma 2021: 409-411; Oğuz ve Kasımoğlu 2005: 142-143; Oğuz vd. 2012: 94; Işık, 2015; Görgülü 2018: 72-74; Oğuz ve Aslan 2020: 220) kentin eğlence kültüründeki yeri (Çakır 2005: 375-376; Tekin 2014), isminin nereden geldiği, kökenleri (Işık 2013), sosyal bilgiler dersine katkıları (Arslan 2021) ve eski zamanlardaki kutlanması (Işık 2011; Sakaoğlu 2022) gibi hususlara değinildiği görülmektedir. Bu çalışmada ise daha önce incelenen konulara değinilmemiş, geleneğin değişim ve gelişimi izlenmiş; ardından yerel yönetimlerin gelenekle ilgili son 10 yılda kolektif bir biçimde yaptıkları çeşitli etkinlikler “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi”nin koruma ve yaşatma yaklaşımları kapsamında ele alınmış; geleneğin kent içinde ve dışında bilinirliğinin artması, tüketimi, kent imgesine dönüşmesi incelenmiş; yerelden ulusala yayılma ihtimali, turizm açısından önemi ve küreselleşmesi tartışılmıştır.

Şivlilik Geleneğinin Tarihî Süreçteki Değişimi

Gelenek, “Bir toplumda, bir toplulukta eskiden kalmış olmaları dolayısıyla saygın tutulup kuşaktan kuşağa iletilen, yaptırım gücü olan kültürel kalıntılar, alışkanlıklar, bilgi, töre ve davranışlar; anane, örf, tradisyon” diye tanımlanır (TDK 2019: 920). Gelenek her ne kadar mevcut hâliyle gelecek nesillere aktarılmaya çalışılsa da geleneğin değişmeye müsait bir yapısının olduğu da kabul edilir. Nitekim Metin Ekici geleneği “Eskiden beri devam edip gelen, gayriresmî yol ve yöntemlerle kazanılan ve kuşaktan kuşağa aktarılan ve zamanın ihtiyaçlarına göre her kuşakta belli ölçüde bireysel yaratıcılığa ve değişmeye ve de gelişmeye izin veren bilgi, hareket ve materyal ürünleri üretme ve kullanma tarzı” şeklinde tanımlamanın mümkün olduğunu belirtir (2004: 18). Bu bağlamda gelenek için “değişme”, “gelişme”, “bozulma” ve “güncelleme” kavramlarına dikkat çeker (Ekici 2008). Ekici’ye göre toplu yaşamayı kolaylaştıran ve bir toplumun üyeleri tarafından yaratılıp benimsenen ve daha önceki yaratma ve diğer kültürel unsurlarla çatışmayan değişme olumludur ve “olumlu değişme”, “gelişme” kavramı ile adlandırılmalıdır. Yani değişme veya değiştirme geleneğin mevcut hâlindeki eksiklikleri giderme; şekil, içerik, işlev ve sunumda daha olumlu ve düzelme şeklinde ise zaman, mekân ve sosyal yapıyla uyumlu hâle geliyorsa bu durum “gelişme” olarak adlandırılır (2008: 34-36).

“Güncelleme” geleneğin sözlü, görsel, işitsel veya materyal şekillerinden kendi yapı, içerik, işlev ve de yaratma ve aktarma özelliklerinin biri veya birkaçı üzerinde yapılmaktadır. Örneğin Karagöz’de perde kurulmasında kullanılan malzeme ahşaptan alüminyum, aydınlatma mumdan halojen lamba kullanımına geçiş yapılması geleneklerin yeni dönemlerdeki güncellenmiş hâlidir (Ekici 2008: 37-38). Bu tespitlerden hareketle şivlilik geleneğinde bazı pratiklerin tarihî sürecinde “değiştiği”, şekil, içerik, işlev veya sunumunda zamana, mekâna ve sosyal yapıya daha uyumlu hâle gelerek “geliştiği” ve de yeni dönemlerde varlığını devam ettirebilmek için gelenekte kullanılan bazı gereçler üzerinden kendisini “güncellediği” söylenebilir.

Aşağıda geleneğin doğal seyrinde tespit edilebilen “değişme”, “gelişme” ve “güncelleme”lere yer verilecek, aynı zamanda geleneğin içerisinde geçmişte yer alan ancak günümüzde unutulmuş pratiklere dikkat çekilecektir.

Geçmişte	Günümüzde
Şivlilik hazırlıkları geçmişte bir ay öncesinden başlardı. Akşam yemeğinden sonra çocuklar sokaklarda, meydanlarda trampet ve davul çalarlardı. Bu durum çarşıda ve evlerde şivlilik hareketliliğini başlatırdı (Işık 2015: 250).	Günümüzde hazırlıklar yaklaşık bir hafta öncesinden başlar. Hatta evlerdeki hazırlık bir gün öncesinden başlar. Sokaklarda trampet ve davul kullanan çocuklar görülmez. Şivlilik gününün yaklaştığının duyurulma aşaması ve şekli zamanının gereklerine göre “gelişmiş”; TV, sosyal medya ve reklam panoları aracılığı ile yapılmaya başlanmıştır.
Önceleri fener alayı için kâğıttan fenerler, fener yapma işinde ustalaşan çocuklar tarafından yapılırdı. Bu fenerlerin üzerinde türlü şekiller, resimler olurdu (Işık 2015: 250).	Daha önce günlerce süren hazırlık aşamaları yoktur. Artık, kutlamalarda hazır satılan fenerler kullanılır. Sadece kâğıttan değil farklı malzemelerden yapılan fenerlerle bu pratikte “güncelleme” yapılmıştır.
Fener alayında kullanılan bir başka gereç ise “maşalla”dır. Maşalla, bir sopanın ucuna çakılmış silindirik küçük bir metal kutuya verilen isimdir. Kutunun içine konulan kül, üzerine gaz yağı dökülerek yakılır ve “maşalla” elde edilirdi (Işık 2015: 250).	Yapımı ve kullanımı tarif edilen bu gereç günümüzde kullanılmamaktadır. Çünkü yapımı ve kullanımı çocukların sağlığı ve güvenliği bakımından içerisinde birçok riski barındırmaktadır. Gerecin pratikte yer alması “güncelleme” ile mümkün olmuştur. Günümüzde “maşalla”ya benzeyen ışıklı sopalar veya içi şeffaf ve ışıklı olan çubuklu balonlar kullanılmaktadır.
Kandil gününden önceki akşam (çarşamba) yemeğini alelacele yiyen çocuklar; fenerini, “maşalla”sını, trampetini ya da kavalını alarak sokağa çıkardı. Hava tam karamadan evlerin arasına gerilen iplere fenerlerini asarlar, kaval veya trampetlerini çalarlardı (Işık 2015: 250).	Günümüzde akşam (çarşamba) çocukların ellerinde trampet veya kaval görünmez. Evlerin arasına ip gererek fenerler de asılmaz. Gelenekte bu uygulama unutulmuştur.
Şivliliğe bir ay kala mahalle baskınları yapılırdı. Çocuklar, baskına gitmeden önce bir ordu gibi dizilirlerdi. En önde trampet ve kaval çalanlar, onların arkasında ellerinde cop ve sopa bulunan kişiler, onların ardında “maşalla”larını tutanlar, en arkada ise elinde kâğıt fenerlerini taşıyanlar dururdu. Baskına gidilen mahallenin gençleri, eğer baskına hazırlıklıysa karşılık verirdiler. Bu karşılık verme esnasında büyük kavgalar olurdu (Baştak 1936: 52-53).	Gerçek kavgaların da yaşandığı bu uygulama, günümüzde varlığını koruyamamış ve unutulmuştur.
Gelenekte akşam (çarşamba) şehrin birçok noktasında çocuklar tarafından organize edilen ve genellikle büyüklerin de katıldığı bir başka uygulama ise ateş yakarak ateşin üzerinden atlamak ve dilek fenerlerini uçurmaktır.	Gelenekte akşam (çarşamba) ateş yakma uygulaması değişime veya yok olmaya karşı çocukların ısrarı ile devam etmektedir. Çocukların ateş yakarken kolay ve uzun süreli yanması sebebiyle araç lastiği tercih etmeleri ciddi bir çevre kirliliği oluşturmaktadır. Yerel yönetimler bu uygulamayı yasaklayarak çocukları ateş yakmak yerine fener alayı ve şivlilik etkinliğini düzenleyecekleri alana davet etmektedir.
Gelenekte çocuklar şivlilik toplarken eskiden mutlaka “Şivli şivli şişirmiş/Ergen oğlu bişirmiş/İki çörek bir börek/Bize namazlık gerek/Şivliliik!” veya “Şivli şivli şişirmiş/Erken kalkan bişirmiş/İki çörek,	Gelenekte bu uygulama kısmî olarak devam etmektedir. Gelenegin günümüzdeki uygulamasında çocukların şivlilik tekerlemesini tam olarak söylemelerine pek rastlanmaz. Ancak

bir börek/Bize namazlık gerek” diye bir tekerleme söylerlerdi (Işık 2015: 250; Sakaoğlu 2022: 134).	kapıyı çaldıklarında hep bir ağızdan “şivliliik, şivliliik” diye bağırırlar veya “şivliliğiniz kutlu olsun, kandiliniz mübarek olsun” derler.
Sabah erkenden şivlilik toplamaya gelen çocuklara hane sahipleri eskiden kırık leblebi, kuru üzüm karışımı, çeşitli meyve kuruları, iğde, kabuklu fıstık ve peynir şekeri gibi yiyecekler verirdi (Işık 2015: 250).	Hâlâ bazı aileler kapılarına gelen çocuklara anılan hediyeliklerden verse de çocuklara çoğunlukla gofret, bisküvi, şeker, çikolata gibi endüstriyel ikramlık ürünler ¹ , oyuncaklar veya bileklik, toka, kol saati gibi kişisel eşyalar verilmektedir. Yani verilen hediyeler içerik olarak zenginleşmiş, zamana ve zamanın tüketim alışkanlıklarına göre “gelişme” göstermiştir.

Yukarıda tarih boyu doğal seyri içerisinde yaşadığı “değişim”, “gelişim” ve “gün-celleme”leri verilen şivlilik geleneği görüldüğü üzere bir gece ve gündüz içerisinde çeşitli uygulamalar ile kutlanan bir gelenektir. Ancak son 10 yılda (2013-2023) yerel yönetimlerin kolektif çalışmaları geleneğe farklı bir boyut kazandırmıştır. Çalışmanın bundan sonraki kısmında yerel yönetimlerin gelenekle ilgili yaptıkları etkinlikler kronolojik olarak ele alınacak; yerel yönetimlerin gelenekteki rolü ve geleneğin ülke geneline yayılma ihtimali tartışılacak; etkinlikler “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi” kapsamında incelenecek; ardından geleneğin tüketimi, kent imgesine dönüşümü, küreselleşmesi ve turizm açısından önemi değerlendirilecektir.

Kente Yapılan Etkinlikler ve Geleneğin Yerelden Ulusala Yayılma İhtimali

Konya’da büyükşehir belediyesi, 3 merkez ilçe (Selçuklu, Karatay, Meram) ve 28 taşra belediyesi bulunmaktadır. İsmi geçen yerel yönetimlerden şivlilik geleneği ile ilgili ilk ve kapsamlı etkinlikleri Konya Büyükşehir Belediyesi (bundan sonra Büyükşehir Belediyesi diye anılacaktır) ve Selçuklu Belediyesi organize etmiştir. İlgili belediyelerin faaliyet raporlarına, medyada yer alan haberlere ve makale yazarının gözlemlerine göre ilk etkinliklerin 2013 yılında (T.C. Stratejik ve Bütçe Başkanlığı 2013) başladığı görülmektedir. Büyükşehir Belediyesi anılan tarihten itibaren (2013) şehrin merkezinde yer alan ve “Kültürpark” ismiyle bilinen meydana “Şivlilik ve Fener Alayı” adı altında etkinlikler düzenlemiştir. Bu etkinliği 2013 ve 2018 yılları arasında düzenli olarak organize etmiştir. Aynı tarih aralığında kent kültürü oluşturma amacıyla kültürel belediyecilik örneği gösteren Selçuklu Belediyesi de belediye hizmet binasının önünde aynı isimle benzer etkinlikler düzenlemiştir (Kutlu vd. 2014). Etkinlik, 2019 yılında yine Kültürpark’ta Büyükşehir Belediyesi ve diğer merkez belediyelerin de katılımıyla hep birlikte düzenlenmiştir (Işık 2019). 2020 yılında yerel yönetimler arasındaki iş birliği devam etmiş ancak etkinlik 10.000 kişilik kapalı spor salonuna (Karatay Kongre ve Spor Merkezi) taşınmıştır (Işık 2020).

Etkinliklerde genel olarak Keloğlan ve Nasreddin Hoca gibi karakterlere; meddah, ip cambazı, jonklör, palyaço, tiyatro gösterisine; Hacivat ile Karagöz, İbîş ile Memiş oyununa; mehter takımı, ilahi, müzikal dinletilerine; geleneksel çocuk oyunlarına, Emiray, Keloğlan, Huysuz ve Uzun, Elif’in Düşleri, Harika Kanatlar gibi çizgi film karakterlerine yer verilmiş, yakılan sembolik ateşin üzerinden atlanmış, çocuklara yönelik gösteriler yapan şovmenler sahne almış ve çocuklara genellikle şivlilik hediyesi (kuru üzüm, şeker, topaç, balon ve fener) dağıtılmıştır (Selçuklu Belediyesi 2014, 2022).

2021 yılına gelindiğinde Covid-19 salgını kapsamında düğün, festival, şenlik gibi toplu organizasyonların yasaklanması sebebiyle Büyükşehir Belediyesi geleneksel “Şivlilik ve Fener Alayı” programını gerçekleştirememiştir. Ancak bu durum belediyenin organize ettiği şivlilik etkinliklerine geleneğin kent merkezinin dışında taşra ilçelerde de

bilinmesine ve kutlanmasına zemin hazırlayacak ve farkındalığı arttıracak yeni bir boyut kazandırmıştır. Büyükşehir Belediyesi iptal olan etkinliklerin yerine 5-10 yaş aralığındaki çocuklardan <http://sivlilik.konya.bel.tr> adresine kayıt yaptıran ilk 20.000 kişiye şivlilik hediyesini (kenevir helvası, leblebi, üzüm, kek, şekerleme, çikolata, puzzle, misket, maske, kalem kutusu) evlerine göndermiştir. Üstelik hediye gönderimi sadece kent merkezi ile sınırlandırılmamış, Konya'nın 31 ilçesinden başvuru kabul edilmiştir (T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2021). Az evvel de değinildiği üzere hediyelerin taşra ilçelerde yaşayan çocuklara da gönderilmesi geleneğin Konya kent merkezi dışında bilinen ve kutlanan bir gelenek olmasında önemli bir dönüm noktası olmuştur. Belediye 2022 yılında hediye gönderme etkinliğine devam etmiştir. Anılan tarihte 123 bin 682 çocuğa şivlilik hediyesi gönderilmiştir (T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2022).

Tüm bu gelişmelerin yanı sıra 2022 yılında Selçuklu Belediyesi geleneğe farklı ve yeni bir boyut kazandırmıştır. Selçuklu Belediyesi 2-6 Şubat (2022) tarihleri arasında "Selçuklu Şivlilik Çocuk Festivali" adıyla 35.000 m² kullanım alanına sahip olan Selçuklu Kongre Merkezi'nde ücretsiz bir festival düzenleyerek çocukları ve ailelerini bu programa davet etmiştir. Beş gün boyunca devam eden festivalde daha önce anılan etkinliklerin içerik bakımından daha zengin ve süre bakımından daha uzun şekli organize edilmiştir. Festivale kent dışından gelenler de dâhil olmak üzere 535 bin kişi katılmıştır (İhlas Haber Ajansı 2022). Söz konusu festivale bu kadar yoğun ilginin gösterilmesi² 2023 yılında Büyükşehir Belediyesi ile Selçuklu Belediyesi'ni yeniden ortak bir organizasyonda birleştirmiştir. Anılan yerel yönetimler aynı mekânda 25-29 Ocak (2023) tarihleri arasında isim değişikliğine de giderek "Şivlilik Çocuk Bayramı" adıyla daha kapsamlı bir program organize etmişlerdir. Etkinliğe 402.132 kişi katılmıştır (Selçuklu Belediyesi 2023).

Aynı zamanda anılan tarihte (2023) Büyükşehir Belediyesi şivlilik günü sebebiyle hediye paketi dağıtma etkinliğine, paket sayısını artırarak devam etmiştir. Ayrıca dağıtım işini okullar aracılığıyla yapmıştır. Bu kapsamda 31 ilçedeki tüm anaokulu ve ilkokullara şivlilik hediye paketleri ulaştırılmış ve 200.000 öğrenci hediyelerini öğretmenlerinden almıştır (BNN 2023). Daha çok Büyükşehir ve Selçuklu Belediyesi'nin öncülüğünde devam eden şivlilik etkinliklerine Karatay ve Meram belediyeleri de biraz daha farklı ve küçük faaliyetlerle destek vermektedir (Karatay Belediyesi 2020; Meram Belediyesi 2022).

Yukarıda verilen bilgiler yaklaşık son 10 yılda şivlilik kutlamaları için yerel yönetimler tarafından yapılan bir dizi aktif ve kolektif etkinlikleri kronolojik olarak anlatmaktadır. 2013 yılında Büyükşehir Belediyesinin düzenlediği etkinliğe 5.000 kişi katılmış, 2022 ve 2023 (Selçuklu ve Büyükşehir Belediyesi) yıllarında yapılan etkinliğe ise yaklaşık 1 milyon kişi katılmıştır. Bu durum aynı zamanda anılan tarihlerde yerel yönetimlerin yaptığı etkinliklerin süreç içerisinde geliştiğini, zenginleştiğini ve önce yerelde sonra ulus-salda popülerleştiğini göstermektedir. Bu durum popülerleştirilen geleneğin şehir merkezinden ilçelere doğru bilinir ve kutlanır hâle gelmesini yani şivliliğin bambaşka bir sürece evrildiğini, ciddi bir değişim/dönüşüm ve yaşadığını/yaşayabileceğini göstermektedir. Bu bağlamda yerel yönetimlerin başrolünde olduğu bu etkinlikler sonuçları bakımından incelendiğinde etkinliklerin geleneğin kentte daha geniş kitlelerin katılımıyla kutlanmasına, gelenekte duyulan heyecan ve sevincin artırılmasına, şehre özgü geleneğin sahiplenilmesine ve kuşaklar arası kültür aktarımının gerçekleştirilmesine büyük katkılar sağladığı söylenebilir. Ancak gelenekteki değişim iki aşamada incelenmelidir. Birincisi geleneğin kendi doğal seyrindeki "değişim", "gelişim" ve "güncelleme"dir. Bu husus yukarıdaki

tabloda detaylıca incelenmiş ve geleneklerin doğasında olan tabii bir süreç olduğu belirtilmiştir.

Diğer ve bizce bu çalışma özelindeki daha önemli aşama ise yerel yönetimlerin şivlilik geleneğinin kutlanışındaki rolüdür. Yerel yönetimler kutlamalara dahil olduğunda ortaya iki sonuç çıkmıştır. Birincisi yerel bir geleneği sahiplenerek yerel bir heyecan ve gururla diğer şehirlere duyurmak, geleneğin kutlanmasındaki heyecanı arttırmak, kuşaklararası kültürel aktarımı gerçekleştirmek ve geleneği kent merkezinin dışında bilinen/kutlanan gelenek olmasını sağlamaktır. İkincisi ise geleneğin kent merkezinde zaman, mekân ve pratikler bakımından kendi doğal seyrinde icra edilirken düzenlemiş oldukları etkinliklerle geleneğin kutlanma süresine, şekline, içeriğine, pratiklerine dair meydana getirdikleri etkidir. Bunlardan birincisi daha sonra detaylıca çözümleneceği üzere SOKÜM Sözleşmesi'nin koruma ve yaşatma yaklaşımlarıyla uyumludur. İkincisi ise geleneğin mevcut hâli ve geleceği için SOKÜM Sözleşme metni ile uyumlu olmayan “bozulma” ve “yok olma” gibi birtakım tehlikeleri barındırır.

Burada dikkatlerden kaçırılmaması gereken bir husus vardır. Yerel yönetimlerin etkinlikleri çocukların sokakta yaptıkları etkinliklerden bağımsızdır. Yani çocuklar çarşamba akşamı sokaklarda fener alayları oluşturur, gökyüzüne dilek fenerleri uçurur ve ateş yakarak üzerinden atarlar. Perşembe sabah erkenden de şehrin sokaklarına dağılarak şivlilik toplamaya başlarlar. Yani şivlilik geleneği şehirde unutulan pratikler hariç doğal hâli ile canlı bir şekilde kutlanmaya devam etmektedir. Aynı gün ve saatlerde ise yerel yönetimler belirlenen mekânda benzer etkinliği başlatır. Ancak bu etkinlik 5 gün sürer. Nitekim şehrin tüm çocuklarının ve ebeveynlerinin aynı mekânda ve zamanda buluşması mümkün değildir. Ancak bu durum korunması gereken geleneklerin korunamayarak bozulmasına hatta unutulmasına sebep olabilir. Şehirdeki tüm yerel yönetimlerin iyi niyet veya bir rekabet kapsamında benzer etkinlikleri düzenlenmesi, geleneğin başrolü olan çocukları zamanla etkisizleştirebilir. Çocuklar kendi organize ettikleri pratikler yerine kurgulanmış gerçekliğe yönelebilir. Çeşitli sebeplerle yerel yönetimler bu etkinlikleri planlamayı bıraktıklarında kurgulanmış gerçekliğe alışan çocuklar yeniden geleneğin üretici ve tüketicisi olmayabilirler. Bu da geleneğin tarihi süreçte doğal değişim ve gelişimini etkileyerek bozulmasına/unutulmasına sebep olabilir.

Geleneğin bozulmasına/unutulmasına sebep olabilecek bir başka durum ise kültür ekonomisidir. Yerel yönetimlerin organize ettiği “Şivlilik Çocuk Bayramı” kültür ekonomisinin merkezî ve yerel yönetimlerin kâr amacı gütmeyen kültürel etkinlikleri kapsamında değerlendirilebilir (Özdemir 2007: 234-235). Ancak şivlilik geleneğinin başka yerel yönetimler tarafından organize edilmesinde kâr amacı güden organizasyon şirketlerinin de olumsuz etkisi olabilir. Organizasyon şirketlerinin farklı belediyelerde Konya'daki programları örnek göstererek “Şivlilik Çocuk Bayramı” adı altında paket program sunmaları ve belediyelerin de hazır paketleri satın almaları kuvvetle muhtemeldir. Bu bağlamda Selçuklu Belediyesi Kültür İşleri'nde organizatör olarak görev yapan bir yetkili ile yapılan görüşmede, yetkili kişi 2023 yılındaki etkinlikten sonra Türkiye'de farklı belediyelerin kendilerine ulaştıklarını ve şivliliğin ne olduğunu, nasıl ve ne zaman kutlandığını, kendilerinin de bu etkinliği yapmak istediklerini, nasıl yapabileceklerini sorduklarını ifade etmiştir (KK1). Ancak Konya'da dahi yapılan etkinliklerde geleneğin bozulmasına/unutulmasına sebep olabilecek durumlar varken diğer illerde geleneği aslına uygun olarak koruyabilmek mümkün değildir. Nitekim Theodor W. Adorno şenlikleri ele geçiren, planlayan aklın onların şenlikliğini ortadan kaldırdığını, halbuki şenliklerin ortaya çıktığı gibi kutlanması gerektiğini belirtir (2007: 134). Bu durum içerisinde bazı riskleri

barındırmaktadır. Eric Hobsbawm'ın belirttiği gibi geleneklerin canlı olduğu yerde, geleneklerin icat veya ihya edilmesine ihtiyaç duyulmaz (2006: 10). Çünkü geleneklerdeki dönüşüm kendi doğal hâline bırakıldığında geleneğin mayasından, bozulmadan yeni ürünler elde edilebilmektedir. Aksi durumda maya çürür. Böyle olduğunda ise bir kültürel imgenin kültür endüstrisinde kullanılması ve kuşaktan kuşağa sağlıklı bir biçimde aktarılması mümkün değildir (Ölçer Özünel, 212: 182-183).

Ayrıca yerel yönetimlerin iddia³ ve çalışmaları doğrultusunda şivliliğin ülke genelinde kutlanan bir çocuk bayramına dönüşmesi mümkün değildir. Öncelikle gelenekler ihtiyaçlardan doğar ve doğal yollar ile yayılma sürecine girer. Toplumun sosyokültürel yapısındaki beğeni, istek ve ihtiyaçlara göre varlığını geliştirerek devam ettirir veya bozulur. Yerel yönetimlerin “Şivlilik Çocuk Bayramı” adı altında bazı etkinlikler planlamaları, geleneğin kutlanış süresini uzatmaları, mekân ve içeriğinde değişiklikler yapmalarıyla yerel bir gelenek ülke genelinde kutlanan bir çocuk bayramına dönüşmez. Ayrıca kandil sabahı çocukların ellerindeki torbalarıyla kapı kapı gezerek şivlilik toplamları Türkiye’de Ramazan Bayramı sabahı çocukların şeker toplamasına benzemektedir. Şivlilik gününde yapılan bu pratik Konya’da Ramazan Bayramı’ndaki şeker toplama pratiğini gölgede bırakacak kadar güçlüdür. Diğer illerde çocuklar bu heyecanı Ramazan Bayramı’nda yaşadıkları için ihtiyaç duymayacaklardır.

Şivlilik geleneğine her ne kadar çocuk bayramı denilse de şivlilik İslami inanç temelli bir gelenektir. Muhafazakâr yapıyla bilinen Konya halkının ve yerel yönetimlerin bu geleneği yerel bir gurur ve manevi bir motivasyon ile sahiplendikleri ortadadır. Yakın zamana kadar sadece Konya kent merkezinde bilinen ve kutlanan bu geleneğin diğer taşra ilçelerde bilinmesi veya kutlanması yerel yönetimlerin yapmış oldukları muhtelif çalışmalar ile 10 yıllık bir süre zarfında mümkün olmuştur. Başka kentlerin sosyokültürel yapıları düşünüldüğünde yerel yönetimlerin aynı motivasyon ile geleneği sahiplenmeleri ve illerinde kutlanması için etkinlikler düzenlemeleri beklenemez. Böyle bir etkinlik Konya ilinin sosyokültürel yapısı düşünüldüğünde seçmenlerin takdirini kazanacak bir etkinliktir. Ancak farklı sosyokültürel yapıya sahip kentlerde böyle bir etkinlik aynı takdiri almaz.

Tüm bu durumların yanı sıra geleneklerin bir merkezde doğduğu, geliştiği ve farklı yerlere yayıldığı düşünüldüğünde şivlilik geleneğini de kent merkezinin dışına yayılabilir. Çünkü geleneğin ilginçliği ve tekliği televizyon kanallarının dikkatini çekmiş, yerel ve ulusal birçok kanalda ana haber bültenlerinde sunulmuştur. Yöneticilerin etkinlik alanından canlı yayınlara katılarak şivlilik geleneğini anlatmaları, sorulan sorulara cevap vermeleri ve etkinlik alanındaki heyecanın, ilginin yansıtılması şehirde geleneğe olan farkındalığı ve merakı arttırmıştır.

Çalışma kapsamında yapılan alan araştırmasında Konya’nın merkez ilçelerinin harindeki ilçelerde son 3-5 yıl içerisinde şivlilik geleneğinin aslına uygun olarak kutlanmaya başlanmasıyla ilgili somut sonuçlara ulaşılmıştır. Bu kapsamda ilçelerde yaşayan veya kent merkezinde yaşayıp da sık sık doğduğu ilçeye giden kişiler ile görüşmeler yapılmıştır (KK2; KK3; KK4; KK5; KK6; KK7). Yapılan görüşmelerde Konya’nın Akören, Beyşehir, Çumra, Ilgın, Kadınhanı ve Sarayönü ilçelerinde son zamanlarda çocukların şivlilik günü sokağa çıkarak şivlilik toplamaya başladıkları tespit edilmiştir.⁴ Örneğin Akören ilçesinde geleneğin kutlanışına dair bilgisine başvuru kaynak kişi; “Çocukluğumdan beri Akören’e gider gelirim. Yakın zamana kadar bırakın şivliliğin kutlanmasını, geleneğin ne olduğunu bilen dahi yoktu. Ancak son yıllarda şivlilik günü esnaf, şivlilik hediyeleri satmaya başladı. Sokakta şivlilik hediyesi için gezen çocuklar görmeye başladım” demiştir (KK7). Geleneğin Beyşehir ilçesindeki durumu için görüşülen kişi de “Şivlilik artık Beyşehir’de bilinen ve yavaş yavaş kutlanmaya başlanan bir gelenektir.”

diyerek geleneğin ilçelere doğru yayıldığını ifade etmiştir (KK2). Ilgın ilçesinde ise geleneği gözlemleyen kaynak kişi, “Uzun yıllar Ilgın’da yaşadım. Biz çocukluğumuzda şivliliği bilmezdik. Ilgın’da da kutlanmazdı. Ancak ilçede yavaş yavaş kutlanmaya başlandığını gördüm. En son şivlilikte anne ve babam eve şivlilik hediyesi almayı unutmışlar. Kapiya gelen çocukları boş göndermemek için babam telaşla evden çıkıp hediyeler almış.” diyerek şivliliğin Ilgın ilçesinde de kutlanmaya başlandığını belirtmiştir (KK4). Ailesi Sarayönü ilçesinde yaşayan kaynak kişi ise geleneğin Sarayönü ilçesindeki durumuyla ilgili şu bilgilere yer vermiştir: “Sarayönü Konya’ya çok yakın (52 km) bir ilçedir. Bu geleneğin Konya’da çok canlı bir gelenek olmasına rağmen bizim ilçemizde kutlanmıyor olmasına çok şaşıırıyordum. Ancak şivlilik son birkaç yıldır bizim ilçemizde de kutlanmaya başlandı” (KK6). Geleneğin ilçelerdeki kutlanışının en izlenebilir olduğu ilçe ise Çumra’dır. Konuyla ilgili bilgisine başvurduğumuz kaynak kişi şu şekilde bilgi vermiştir. “Artık Çumra’da da çocuklar belirgin bir şekilde “şivlilik” topluyorlar. Şivliliği kutluyorlar. Çumra Belediyesi’nin de bu konuda küçük çaplı çalışmaları bulunuyor. Belediye ilçe halkının şivlilik gününü kutlayan afişler asıyor. Ayrıca şivlilik günü yaklaştığında marketler de Konya merkezde olduğu gibi “şivlilik” satıyor. Hatta ben ilçede 8 yaşındaki oğlum ile “şivlilik” toplamaya çıktım. Evde de anne ve babam şivlilik için çocuklara hediyeler hazırladılar (KK3).

Kaynak şahısların verdiği bilgilerden hareketle yıllardır sadece Konya kent merkezinde bilinen ve kutlanan geleneğin artık şehrin bazı ilçelerinde de kutlanmaya başlandığı net bir şekilde söylenebilir. Gelenekteki bu yayılma eğilimi yerel yönetimlerin çalışmalarıyla olmuştur. Gelenek için olumlu görünen bu durumun halk bilimsel anlamda akademik bir çerçevede çözümlenebilmesi için konuyu “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi”nin koruma ve yaşatma yaklaşımları kapsamında ele almak gerekir. Yerel yönetimlerin yapmış oldukları çalışmalar SOKÜM Sözleşmesinin 1. madde c. fıkrası, 2. madde 3. fıkra, 13. ve 14. maddeleri bakımından oldukça önemlidir. Sözleşmenin 1. madde c. fıkrasında somut olmayan kültürel mirasın önemine dair yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde farkındalığı artırmanın önemli bir yer tuttuğu belirtilir. Bu bağlamda şivlilik özelinde yerel yönetimlerin geleneğe dair reklam panolarında, yerel/ulusal televizyon kanallarında, haber sitelerinde ve sosyal medya hesaplarında şivlilikle ilgili yapmış oldukları bilgilendirmeler; verdikleri reklamlar, ilanlar ve röportajlar SOKÜM’ün 1. madde c. fıkrasına göre uyumludur. Yapılan bu çalışmalar tam da sözleşmede belirtildiği gibi yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde farkındalığı arttırmıştır. Sözleşmenin 2. madde 3. fıkrasında okul içi ya da okul dışı eğitim aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktarmanın koruma yaklaşımına dahil olduğu belirtilir. 2023 yılında taşra ilçeler de dahil yaklaşık 350.000 çocuğa şivlilik hediye paketinin okullarda öğretmenler aracılığıyla dağıtılması dolaylı bir okul içi eğitime imkân sağlamıştır. Ancak aynı madde koruma yaklaşımları kapsamında kültürel mirasın değişik yanlarının canlandırılmasına dikkat çeker. Buna rağmen yapılan etkinliklerde gelenekte önceden var olan ancak günümüzde unutilan hiçbir pratiğe yer verilmemekte pratiklerin yeniden canlandırılması için herhangi bir çaba sarf edilmemektedir. Sözleşmenin 13. maddesinde toplum içinde somut olmayan kültürel mirasın işlevinin değer kazanması, bu mirasın sunum ve anlatımına ayrılmış yerlerde geleceğe iletilmesi, mirasın kendine özgü geleneksel uygulamalarına saygı gösterilmesi ve somut olmayan kültürel mirasa ulaşılmasının güvence altına alınması gerektiği ifade edilir. Yapılan çalışmaların bu maddeye uygunluğu ele alındığında olumlu ve olumsuz değerlendirmeler yapılabilir. Örneğin yerel yönetimlerin gelenek bünyesinde son 2 yılda yapmış olduğu çalışmalarla 1 milyona yakın insanın aynı mekânda buluşması, beraber vakit geçirmesi/eğlenmesi; 2021, 2022 ve 2023 yıllarında taşra ilçeler de dahil yaklaşık

350.000 çocuğa şivlilik paketi hediye etmesinin 13. madde ile uyumlu yanları vardır. Çünkü bu çalışmalarla geleneğin işlevi insanlara anlatılmış ve işlev değer kazanmıştır. Ayrıca çocuklara gönderilen hediyeler, programlarda yapılan konuşmalar geleneğin geleceğe iletilmesinde önemli bir rol oynamıştır. Ancak bu etkinliklerde geleneğin; içeriği, mekânı, pratikleri ve kutlanış şeklinde yapılan değişiklik ve ilaveler vardır. Etkinliklerde gelenek doğal ortamında yani sokaklarda değil kapalı salonlarda yapılmıştır. Çocukların kapı kapı gezerek bir bakıma kendi emekleri ile elde ettikleri hediyelerin yerini emeksiz bir şekilde elde edilen hediyeler almıştır. Çocuklar doğal bir şekilde değil kurgulanmış bir gerçeklikle geleneği tüketmişlerdir. Geleneğin içerisinde olmayan ip cambazı, jonklör, palyaço, Emiray, Huysuz ve Uzun, Elif'in Düşleri, Harika Kanatlar gibi gösteri veya çizgi film karakterlerine yer verilmiş, bazı dijital oyunların dev ekranlarda oynanması sağlanmıştır. Eklenen bu pratikler kent ortamında kutlanan şenliklerin kaçınılmaz bir sonucu olsa da (Gürçayır Teke, 2016: 54) bu yönüyle 13. madde ile uyumlu değildir. Çünkü mirasın kendine özgü geleneksel uygulamalarına saygı gösterilmemiştir. Sözleşmenin 14. maddesinde ise uygun yollarla toplumda somut olmayan kültürel mirasın tanınması ve geliştirilmesi gerektiğinden bahsedilir. Bu bağlamda yapılan etkinliklerin anılan maddeye göre önemli bir işlevi yerine getirdiği söylenebilir. Nitekim yapılan etkinliklerle özellikle ilçelerde yaşayan ancak geleneği bilmeyen hatta hiç duymayan çocuk ve ebeveynler gelenekten haberdar olmuş, bilenlerin farkındalıkları artmış, kuşaktan kuşağa aktarım yerel ve ulusal düzeyde daha geniş bir yelpazede gerçekleşmiştir.

Kentin Ulusallaşma Sürecindeki Yeni İmgesi: Şivlilik

Yaşanan tüm bu gelişmeler şivliliğin ülke genelinde kutlanan bir çocuk bayramı olmasını değil, bu geleneğin Konya şehri için çok önemli bir kent imgesi olarak yapılan etkinlikler ve yerel/ulusal medyanın etkisi ile ulusal hâle gelme sürecine girdiğini ve küreselleşebileceğini göstermektedir. Bu bağlamda dikkatlerin ve çalışmaların bu yöne çevrilmesi gerekmektedir. Çünkü kent imgeleri yerelden uluslararasına doğru küreselleşme süreçlerini oluşturma açısından denenmiş, benimsenmiş ve yaygınlaşmış olmaları ve belli bir estetik düzeyi temsil etmeleri bakımından daha öncelikli bir konumda ele alınmalıdır (Oğuz 2019: 77).

Küreselleşme ile birlikte şehirler, ülkeler ve kıtalar birbirlerine ürün, fikir ve kültür açısından önce yakınlamış ardından benzeşmeye başlamıştır. Başlangıçta birtakım avantajlar sunan bu durum ilerleyen zamanlarda tek tipleşme yoluna girmiştir. Sıradanlığı aşmak için dünyadaki kültür, turizm ve kültür ekonomisi dikkatleri şehirlere yöneltmiştir. Şehirlerin farklı yanlarını ortaya çıkarma, böylece şehirleri çekim noktası hâline getirme adına “marka kent”, “kent kimliği”, “kent imgesi” gibi kavramlardan faydalanılmıştır (Küçükbasmacı 2021: 1). Kent imgesi seçilmiş, meşhurlaşmış, işlenmiş ve üzerinde uzlaşılmış kültürel ürünlerdir. İmgeler yerel, ulusal, bölgesel ve uluslararası nitelikli olabilir. Bu bağlamda kültürün küreselleştirilmesi çalışmalarında yerel imgeler öncü roller üstlenebilir (Oğuz 2019: 77, 79). Kent imgeleri kültürel belleğin/veri tabanının/bilgi bankasının oluşturulması, tasarlanması, çağdaş ve etkili yorumların yaratılması, etkili gösterimlerin yapılması, marka olarak kullanılması ve ekonomik katma değer sağlanmasıyla oluşur (Özdemir 2008: 19).

Bu bilgilerden hareketle şivlilik de Konya için önemli bir kent imgesi hâline gelmiştir. Geleneğin sadece Konya’da biliniyor ve kutlanıyor olması şehrin farklı yanını gösterme ve şehri bir çekim noktası hâline getirme bakımından oldukça önemlidir. Ayrıca sadece kent merkezinde bilinen gelenek son zamanlarda farklı ilçelerde de tanınarak şehrin genelinde meşhurlaşmaya başlamıştır. Geleneğin işlenmesi bakımından da son yıllarda önemli gelişmeler yaşanmıştır. Ancak bunlar şivliliği ulusal ve küresel ölçekte bir

kent imgesine dönüştürebilmek için yeterli değildir. Mevcut etkinliklere ilave olarak yeni çalışmalar yapılmalıdır. Bu bağlamda yapılacak etkinliklerden biri festivaldir.

Dünyada pek çok kültürel değer veya festival belli şehirlerin kimliğini oluşturur ve o şehrin adıyla özdeşleşir. Konya için de Mevlâna, Şems-i Tebriz-i, Sema Törenleri, Şeb-i Arûs Törenleri, Nasrettin Hoca ve şenlikleri böyle bir anlamdadır. Konya kültürü açısından şivlilik de çok önemlidir ve bu bağlamda “Şivlilik Çocuk Festivali” adıyla geleceğin kendine özgü geleneksel uygulamalarına ve mekânına dikkat edilerek uluslararası bir festival düzenlenmelidir. Çünkü toplumsal belleğin yaşatılma, aktarılma ve geliştirilme ortamları için kutlamalar, şenlikler ve festivaller önemli bir role sahiptir (Özdemir 2008: 13).

Festivallerin geniş bir halk kitlesine ulaşmaya imkân sağlama ve yüz yüze kültür aktarımını gerçekleştirme özellikleri dikkate alındığında geleneksel hâle getirilerek düzenlenecek olan “Şivlilik Çocuk Festivali” şivliliğin ulusal ve küresel ölçekte bir kent imgesine dönüşmesine büyük bir katkı sağlayacaktır. Geleneğin bireysel ve kolektif ritüeller içermesi ve bu ritüellerin festivalde bulunanlara katılım veya izleme imkânı sunması ise festivale olan ilgiyi arttıracaktır. Bu bağlamda şivlilik günü şehre gelen yerli ve yabancı turistler şehrin daha önce belirlenen ve hazırlanan sokaklarında çarşamba akşamı yakılan ateşin etrafında çeşitli oyunlar oynayabilir. Fener alaylarına katılarak dilek fenerlerini uçurabilir. Selçuklu Seyir Tepesi, Kelebekler Vadisi ve Akyokuş Kasrı gibi şehre hâkim noktalardan binlerce dilek fenerinin gökyüzüne uçurulmasını izleyebilir. Gecenin sabahında yani perşembe sabahı ise şehrin sokaklarında şivlilik toplayabilir veya şivlilik toplayan çocukların heyecan ve coşkusunu gözlemleyebilir. Ayrıca T. C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile ittibata geçilerek Bakanlığın himayesinde bulunan kimsesiz çocukların festivale katılımı sağlanabilir. Yurt dışında eğitim başta olmak farklı alanlarda çalışmalar yapan Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Türkiye Maarif Vakfı ve Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumlar ile iş birliği yapılarak farklı ülkelerden çocukların festivale katılımları sağlanıp geleneğin küreselleşmesi daha mümkün hâle getirilebilir. Tüm bunlara ilave olarak imgeler kültür turizminin önemli hareket noktalarından biridir (Oğuz 2019: 81). Konya şehri de başta zirve şahsiyetler ve mutfak ürünleri olmak üzere birçok kent imgesine sahiptir. Ancak bu ürünler kültür turizmi alanında yeteri kadar ekonomik katma değere dönüştürülememektedir. Çünkü Konya’ya gelen turistler Şeb-i Arûs Törenleri hariç kentte sadece bir gün konaklamakta veya konaklamadan günübirlik gezilerle şehirden ayrılmaktadırlar. Konaklamayan turistin şehir ekonomisine çok fazla katkı sağlamadığı bilinmektedir. Bu sebeple turistlerin şivlilik festivali ile şehirde daha uzun süreli konaklamaları mümkün hâle gelecek ve imgenin ekonomik katma değere dönüşmesi güçlendirilecektir. Ayrıca festival alanında yerel ürünlerin satışı yapılabilir. İkinci el eşya pazarları kurulabilir. Konya sokakları bir üretim ve tüketim mekânlarına dönüşebilir.⁵ Böylelikle hâlihazırda şivlilik kutlamalarında şehrin sokaklarında ve merkezi alanlarında satılan hediyelik ve yiyecek ürünlerden insanların daha fazla kazanç elde etmeleri sağlanabilir.

Şivliliği ulusal ve küresel ölçekte imgeleştirmek için yapılacak olan bir başka çalışma ise kamu kurum ve kuruluşlarının şivlilik ile ilgili uluslararası resim, fotoğraf, kısa film ve belgesel yarışması düzenlemesidir. Nitekim haberler, belgeseller, yarışma programları ve çeşitli eğlence programları kent imgelerinin tanıtımında önemli rol oynayan içeriklerdir (Avcı 2021: 100). Geleneğe eskiden uygulanan ancak günümüzde unutilan pratiklerin canlandırılması da yapılacak olan çalışmalar arasında sayılabilir. Bu bağlamda çocukların akşamları trampet ve kaval çalması, aynı zamanda evler arasına gerilen iplere fenerler asması sağlanabilir. Yerel yönetimler lastik yakmayı yasaklamak yerine şehrin

sokaklarında çocuklara ateş yakabilecekleri uygun alanları gösterebilir ve onlara ateş yakımında kullanılabilecek doğal yakacaklar temin edebilir.

Yapılacak olan çalışmaların bir başka ayağını ise sivil toplum kuruluşları (STK) oluşturmalarıdır. Konya'daki Selçukya Kültür Derneği, Konya Aşçıları Derneği, İki Doğu İki Batı Uluslararası Öğrenci Derneği, Uluslararası Göç ve Dayanışma Derneği gibi bazı STK'ler şivlilik gününde *şivlilik hediyesi dağıtma* başta olmak üzere birtakım etkinlikler yapmaktadır. Bu etkinlikler şehirdeki farkındalığı arttırmaktadır. Ancak şivliliğin ulusal ve küresel ölçekte bir kent imgesi olması için yeterli değildir. Konya'da yüzlerce STK bulunmaktadır. Ancak bunların içinde şivliliği küreselleştirme yönünde faaliyetler yapacak hususi bir STK yoktur. Oysa SOKÜM sözleşmesinin 11/b maddesinde "2. maddenin 3. fıkrasında belirtilen koruma önlemleri arasından, kendi toprağı üzerinde bulunan somut olmayan kültürel mirasın çeşitli öğelerini grupların, toplulukların ve ilgili Hükümet dışı kuruluşların katılımıyla, belirleyecek ve tanımlayacaktır" (2. madde 3. fıkra) ifadesiyle somut olmayan kültürel mirasın belirlenmesi, korunması ve tanıtılmasında STK'lerin rolüne dikkat çekilir. Sözleşmenin bu maddesi dikkate alındığında şivlilik ile ilgili yerele, ulusala ve uluslararasına hitap edebilecek bir STK kurulmalıdır. Kurulacak olan bu STK şivlilik geleneğini ulusal ve uluslararası alanda tanıtıcı ve destekleyici faaliyetler yapmalıdır. Bu kapsamda uluslararası bilimsel toplantılar, muhtelif alanlarda yarışmalar düzenleyebilir. Sergiler açıp belgesel çekimleri yapabilir.

İmgeleştirmeyi güçlendirmek adına belediye otobüsü, şehirler arası otobüs, tramvay, taksi ve minibüslere yapılan giydirmeler o şehirde yaşayanların kendi miraslarına ve belleklerine karşı daha ilgili ve duyarlı olmalarını sağlayarak mirasın geliştirilmesi, benimsenmesi ve yaşatılmasını daha mümkün hâle getirmektedir (Özdemir 2011: 52). Bu bağlamda anılan araçlara uygulanacak giydirmeler, billboardlara ve iletişim araçlarına verilecek geniş çaplı ve uzun süreli reklamlar ve de sosyal medyadaki içerik üreticileriyle yapılan iş birlikleri şivliliğin daha geniş kitlelere duyurulması adına yapılacak olan önemli çalışmalardandır.

Yereli yaşatmanın küresel algılamaya bağlı olduğu bir çağda dünya her geçen gün tek biçimli bir hâle gelmektedir. Bu bağlamda kültürel değerler, küresel ölçekte yaşatılmalıdır (Oğuz 2019: 39). Yerelin ulusal, uluslararası ve küresel ölçekte tanıtılarak bir imge hâline getirilmesi önemli ve gereklidir. Burada dikkat edilmesi gereken yerelden küresele uzanan sürecin yani kültürel miras yönetiminin SOKÜM'ün koruma ve yaşatma yaklaşımlarıyla uyumlu bir şekilde yürütülmesini sağlamaktır. Tüm bu süreçlerde yetkililerin geleneğin doğasına zarar vermemek adına bilim insanlarından akademik destek almaları elzemdir.

Sonuç

Şivlilik Konya kent merkezinde yaşatılan yerel bir gelenektir. Her gelenek gibi şivlilik de tarihî süreçte değişmiş, gelişmiş ve güncellenmiştir. Gelenek şehirde canlı ve doğal hâliyle kutlanmaya devam ederken yerel yönetimler şivliliği son on yılda yerel bir gurur ve heyecanla sahiplenerek mevcut kutlamaların haricinde gelenekle ilgili aktif ve kolektif bir şekilde çeşitli etkinlikler düzenlemiştir. Farkındalığı arttıran bu etkinlikler şivliliğin popülerleşmesini, Konya kent merkezinin dışında bazı taşra ilçelerde tanınmaya ve kutlanmaya başlanmasını sağlamıştır. Ancak geleneklerin ihtiyaçlardan doğup doğal yollar ile toplumun sosyokültürel yapısındaki beğeni, istek ve ihtiyaçlara göre yayılıp geliştiği dikkate alındığında sadece kamu gücü ile yerel geleneklerin ülke geneline yayılması mümkün değildir. Ayrıca geleneğin kutlanmasında mirasın kendine özgü geleneksel uygulamaların dışına çıkılması SOKÜM'ün koruma ve yaşatma yaklaşımlarına uygun değildir. Bu durum geleneğin tüketimi ve geleceği bağlamında yanlış bir uygulamadır.

Başrolünde çocukların olduğu uygulamaların yerini çocuklar için kurgulanmış gerçekliğin alması, geleneğin tüketiminin doğal yollar ile gerçekleşmemesi, ilerleyen yıllarda geleneğin bozulmasına sebep olabilir. Tüm bunlara rağmen yerel yönetimlerin düzenledikleri etkinlikler geleneğin kutlanmasındaki heyecanı arttırmış, kuşaklararası kültürel aktarımı daha geniş yelpazede gerçekleştirmiş, geleneğin kent merkezinin dışında bilinen/kutlanan gelenek olmasını sağlamış ve medya gücü ile gelenek diğer illere duyurulmuştur. Bu durum şivliliğin Konya için ulusal ölçekte kent imgesi olma sürecine girmesini sağlamıştır. Yani yerel yönetimlerin çalışmaları şivliliğin ülke genelinde kutlanan bir çocuk bayramı olmasında değil, geleneğin imgeleşmesinde önemli bir işlevi yerine getirmiştir. Bu bağlamda “Şivlilik Çocuk Festivali” adıyla geleneğin kendine özgü geleneksel uygulamalarına ve mekânına dikkat edilerek düzenlenecek uluslararası bir festival ve çeşitli tanıtım faaliyetleri şivliliğin ulusal ve küresel ölçekte kent imgesi olmasını hızlandıracaktır. Böylelikle şivlilik yerel, ulusal, bölgesel ve küresel ölçekte geleceğe aktarılacak Konya kentine özellikle kültür turizmi alanında önemli katkılar sağlayacaktır. Yerel yönetimler akademik destek alarak çalışmalarını bu yönde yoğunlaştırmalıdır. Bu hedeflere hizmet edecek sivil toplum kuruluşları kurulmalı ve çalışmaların SOKÜM’ün koruma ve yaşatma yaklaşımlarına göre düzenlenmesi sağlanmalıdır.

NOTLAR

1. Dağıtılan endüstriyel şivlilik ürünlerinin çocuk sağlığı üzerindeki risklerini ele alan çalışma için bakınız: Can, İslam - Özil, Hüseyin. “Şivlilik Geleneği ve Çocuk Sağlığı İlişkisi Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma”. *Sosyolojik Bağlam Dergisi* 5/2 (2024): 173-207.
2. 2022 yılında yapılan şivlilik kutlamaları ile ilgili Saim Sakaoğlu Merhaba gazetesinin Akademik Sayfalar ekinde 2 Mart 2022 tarihinde bir değerlendirme yazısı kaleme almış; şivliliğin alışılmışın, hatta yaşanılmışın ötesinde bir zenginlikle kutlandığını, böylesine görkemli bir kutlamayı daha önce görmediğini ifade etmiştir.
3. Konuyla ilgili açıklamalar için “Konyalı Çocukların ‘Fener Alayı’ Coşkusu” başlıklı habere <https://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/konya/konyali-cocuklarin-fener-alayi-coskusu-41141090> (07 Mart 2019) (Erişim Tarihi 20.06.2023) ve “Konya’ya Özgü Şivlilik Geleneği Nedir?” konulu röportaja <https://www.youtube.com/watch?v=tN0uZ2cBpH0> (27.01.2023) (Erişim Tarihi 23.07.2023) bakılabilir.
4. İlçelerin kent merkezine uzaklıkları şu şekildedir. Akören: 56 km, Beyşehir: 90 km, Çumra: 47 km, Ilgın: 91 km, Kadınhanı: 61 km, Sarayönü: 52 km.
5. Bu işlevlerinin görüldüğü festivaller mevcuttur. Konuyla ilgili bir çalışma için bakınız: Ögüt Eker, Gülin. “Modern Hayatın Yeniden Kurgulanan Gelenekleri Hollanda Queen’s Day Festivali”. *Milli Folklor Dergisi* 111 (2016): 136-148.

YAZARLARIN KATKI DÜZEYLERİ: Birinci Yazar %100.

ETİK KOMİTE ONAYI: Çalışmada Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu’nun E-75732670-020-155503 sayılı izni bulunmaktadır.

FİNANSAL DESTEK: Çalışmada finansal destek alınmamıştır.

ÇIKAR ÇATIŞMASI: Çalışmada potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAK KİŞİLER

- KK1: Hüsnü Ünveren, 41, üniversite mezunu, memur, 28 Ekim 2023 / Konya.
 KK2: Ömer Faruk Kalay, 25, üniversite öğrencisi, işçi, 21 Ekim 2023 / Konya.
 KK3: Abdülmuttalip Çalışkan, 31, üniversite mezunu, öğretim görevlisi, 21 Ekim 2023 / Konya.
 KK4: Abdullah Topçu, 38, üniversite mezunu, araştırma görevlisi, 23 Ekim 2023 / Konya.
 KK5: Sinan Gönen, 42, üniversite mezunu, öğretim üyesi, 23 Ekim 2023 / Konya.
 KK6: Nuh Köstekli, 26, üniversite mezunu, işçi, 25 Ekim 2023 / Konya.
 KK7: İlyas Dışbudak, 42, üniversite mezunu, işçi, 20 Ekim 2023 / Konya.

KAYNAKÇA

- Adorno, Theodor W. *Kültür Endüstrisi Kültür Yönetimi*. (Çev. Nihat Ülner, Mustafa Tüzel, Elçin Gen) İstanbul: İletişim Yayınları, 2007.
- Arslan, Nesrin. “Konya’da Sürdürülen Şivlilik Geleneğinin Sosyal Bilgiler Dersi Kültür Aktarımı Açısından Değerlendirilmesi”. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, 2021.
- Avcı, Cevdet. “Kent ve Imge: Televizyon Dizilerinde Gaziantep Simülasyonu” *Milli Folklor* 130 (2021): 96-109
- Baştaç, F. Naci. “Konya Şehrine Mahsus Eski Adetlerden Namaz ve Şivlilik”. *Konya Halkevi Dergisi*, 1 (1936): 51-54.
- Baykara, Tuncer. “Türklerde Şenlikler, Kutlamalar, Toylar ve Eğlenceler”. *Erdem*, 36 (2000): 867-898.
- BNN Haber. “Konya’da Şivlilik Dağıtılacak Okulların Tam Listesi” (13.01.2023) (Erişim Tarihi 25.06.2023) <https://bbnhaber.com.tr/gundem/konya-buyuksehirde-ogrencilere-sivlilik-hediyesi-106794h>
- Bu Sabah. “Konya’ya Özgü Şivlilik Geleneği Nedir?” (27.01.2023) (Erişim Tarihi 23.07.2023) <https://www.youtube.com/watch?v=tN0uZ2cBpH0>

- Can, İslam - Özil, Hüseyin. "Şivlilik Geleneği ve Çocuk Sağlığı İlişkisi Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma". *Sosyolojik Bağlam Dergisi* 5/2 (2024): 173-207.
- Çakır, Vedat. "Konya'nın Geleneksel Eğlence Kültürü". *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 17 (2005): 355-382.
- Demirelma, Betül. "Geleneksel Türk Halk Bayramları Üzerine Bir Araştırma". Yayımlanmamış doktora tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, 2021.
- Ekici, Metin. "Geleneksel Kültürü Güncellemek Üzerine Bir Değerlendirme". *Millî Folklor*, 80 (2008): 33-38.
- Ekici, Metin. *Halk Bilgisi (Folklor) Derleme ve İnceleme Yöntemleri*. Ankara: Geleneksel Yayınları, 2004.
- Görgülü, Dilan. "Konya'da Aşure, Şivlilik ve Fener Alayı Geleneği". *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 12 (2018): 66-82.
- Gürçayır Teke, Selcan. "Değişen Kültürel Mekânlar, Dönüşen Gelenekler: Ankara'da Hıdırellez Kutlamaları ve Hamamönü Hıdırellez Şenlikleri". *Ankara Araştırmaları Dergisi*, 4/1 (2016): 44-59.
- Hobsbawm, Eric. "Giriş: Gelenekleri İcat Etmek". *Gelenek İcadı*. Der. Hobsbawm, Eric ve Terence, Ranger.
- Çev. Mehmet Murat Şahin. İstanbul: Agora Kitaplığı, 2006: 1-19.
- İşık, Ali. "Konya'da Namaz ve Şivlilik" (1 Haziran 2011) (Erişim Tarihi 18.06.2023) <https://www.merhabahaber.com/d/file/11-20-01-06-2011.pdf>
- İşık, Ali. "Şivlilik Adı ve Kökeni Üzerine" (15 Mayıs 2013) (Erişim Tarihi 18.06.2023) <https://www.merhabahaber.com/d/file/cilt-13,-sayi-16,-15-mayis-2013.20130515125809.pdf>
- İşık, Ali. "Şivlilik". *Konya Ansiklopedisi*. 8. cilt. Konya: Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, 2015: 249-250.
- İşık, Mehmet. "Konya Büyükşehir Belediyesi 'Şivlilik ve Fener Alayı' Kültürünü Yaşatmaya Çalışıyor" (27 Şubat 2020) (20.06.2023) <https://www.cnnturk.com/yerel-haberler/konya/konya-buyuksehir-belediyesi-sivlilik-ve-fener-alayi-kulturu-yasatmaya-calisiyor-1492700>
- İşık, Mehmet. "Konyalı Çocukların Fener Alayı Coşkusu" (07 Mart 2019) (Erişim Tarihi 20.06.2023) <https://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/konya/konyali-cocuklarin-fener-alayi-coskusu-41141090>
- İhlas Haber Ajansı. "Selçuklu Şivlilik Çocuk Festivaline 535 bin 118 Kişiyle Rekor Katılım" (07 Şubat 2022) (Erişim Tarihi 27.06.2023) <https://www.ihh.com.tr/konya-haberleri/-3501119>
- Karatay Belediyesi. "Karatay'da Şivlilik Heyecanı Bir Başka" (27.02.2020) (Erişim Tarihi 01.07. 2023) <https://www.karatay.bel.tr/haberdetay/4158/karatayda-sivlilik-heyecani-bir-baska>
- Kutlu, Önder ve Göksel, Z. Songül. "Kent Kültürü Oluşturma Aracı Olarak Kültürel Belediyecilik: Selçuklu Örneği" *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31.1 (2014): 75-91.
- Küçükbaşmacı, Gülten. "Bir Kent İmgesi Oluşturma Örneği" *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi* 7 (2021): 1-24.
- Meram Belediyesi. "Meram'da Anıtlı ve Duygu Dolu Şivlilik" (2022) (Erişim Tarihi 02.07. 2023) <https://www.meram.bel.tr/haber/meram-da-anlamli-ve-duygu-dolu-sivlilik>
- Oğuz, M. Öcal ve Aslan, Erkan. (Haz): *Türkiye'de Yaşayan Geleneksel Kutlamalar*. (2020) (Erişim Tarihi 01.07.2023) [https://hacibayram.edu.tr/api/files/1/Hac%C4%B1bayram%20AHBV/thbmer\(tr-TR\)/Yasayan%20Kutlamalar.pdf](https://hacibayram.edu.tr/api/files/1/Hac%C4%B1bayram%20AHBV/thbmer(tr-TR)/Yasayan%20Kutlamalar.pdf)
- Oğuz, M. Öcal ve diğer. *Türkiye'de 2011 Yılında Yaşayan Ramazan ve Kurban Bayramı Geleneksel Kutlamalar*. Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Halkbilimi Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, 2012.
- Oğuz, M. Öcal ve Kasımoğlu, S. *Türkiye'de 2005 Yılında Yaşayan Geleneksel Kutlamalar*. Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Halkbilimi Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, 2005.
- Oğuz, M. Öcal. *Küreselleşme ve Uygulamalı Halk Bilimi*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2019.
- Öğüt Eker, Gülin. "Modern Hayatın Yeniden Kurgulanan Gelenekleri Hollanda Queen's Day Festivali". *Millî Folklor Dergisi* 111 (2016): 136-148.
- Ölçer Özinel, Evrim. "Kırkyama Kahramanlar: Tarihi Çizgi Romanlarda Gelenek İcadı ve İmhası". *Millî Folklor Dergisi* 95 (2012): 171-183.
- Özdemir, Nebi. "Kentlerin Gezin İmgeleri veya Kent İmgeleri Giydirilen Otobüsler" *Millî Folklor*, 89 (2011): 41-53.
- Özdemir, Nebi. "Kültürel Ekonomik İmge Olarak Nasreddin Hoca" *Millî Folklor*, 77 (2008): 11-20.
- Özdemir, Nebi. "Tüketim- Kültür İlişkisi ve Kültür Ekonomisi", *Tüketici Yazıları* 1, H.Ü. T.ÜPADEM, (2007): 223- 240.s.
- Sakaoğlu, Saim. "Nerede O Yılların Şivlilikleri, Nerede Şimdiki" (2 Mart 2022) (Erişim Tarihi 18.06.2023) <https://www.merhabahaber.com/d/file/cilt-21-sayi-9-2-mart-2022.pdf>
- Selçuklu Belediyesi. "Selçuklu Belediyesi Şivlilik Çocuk Festivali Açıldı" (03.02.2022) (Erişim Tarihi 23.06.2023) <https://www.selculku.bel.tr/haberler/guncel-haberler/2998/selculku-belediyesi-sivlilik-cocuk-festivali-acildi.html>
- Selçuklu Belediyesi. "Selçuklu'da Şivlilik ve Fener Alayı Coşkusu" (30.04.2014) (Erişim Tarihi 21.06.2023) <https://www.selculku.bel.tr/haberler/guncel-haberler/228/selculku-da-sivlilik-ve-fener-alayi-coskusu.html>
- Selçuklu Belediyesi. "Şivlilik Çocuk Bayramı'nda 402 Bin 137 Kişiyi Ağrladık" (31.01.2023) (Erişim Tarihi 01.07.2023) https://www.youtube.com/watch?v=BCMWLhq_Yw8
- T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı. "Konya Büyükşehir Belediyesi 2013 Yılı Faaliyet Raporu" (Erişim Tarihi 12.05.2023) http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/n70i0+Konya_13_FR.pdf
- T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı. "Selçuklu Belediyesi 2021 Yılı Faaliyet Raporu" (Erişim Tarihi 14.05.2023) http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/kSTCa+Konya_Buyuksehir_Belediyesi_2021FaaliyetRaporu.pdf
- T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı. "Selçuklu Belediyesi 2022 Yılı Faaliyet Raporu" (Erişim Tarihi 15.05.2023) http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/79gB6+Konya_Buyuksehir_22_PP.pdf
- TDK, Türkçe Sözlük. Ankara: TDK Yayınları, 2019.
- Tekin, Zehra. "Konya'ya Özgü Bir Eğlence Kültürü: Sivlilik". *Bilim ve Kültür - Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi*, 5 (2014): 106-111.
- UNESCO, <https://ich.unesco.org/en/> (Erişim tarihi 16 Temmuz 2023).